

Tom 28/2018, ss. 265-279
ISSN 1644-888X
e-ISSN 2449-7975
DOI: 10.19251/ne/2018.28(17)
www.ne.pwspzlock.pl

Sołtysiak Mirosław
Politechnika Rzeszowska

KLIENCI NA RYNKU USŁUG WYMIANY WALUT W ŚWIETLE BADAŃ EMPIRYCZNYCH

CURRENCY EXCHANGE CUSTOMERS IN THE LIGHT OF EMPIRICAL RESEARCH

Streszczenie

Zmiany, jakie miały miejsce na przełomie XX i XXI wieku, związane z jednej strony z możliwością nieograniczonego podróżowania po całym świecie, z drugiej zaś strony z pojawieniem się nowoczesnych internetowych serwisów handlowych, przyczyniły się do zwiększenia zapotrzebowania, wśród członków społeczeństwa, na realizację usług wymiany walut.

W artykule, na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych, podjęto próbę określenia preferencji klientów w korzystaniu z usług rynku walutowego. W pierwszej części przedstawiono analizę powodów z jakich klienci dokonują transakcji wymiany walut. Następnie omówiono determinanty, mające wpływ

Summary

The changes which took place in the late 20th, early 21st centuries were connected, on one hand, with the possibility of unrestricted travelling all over the entire world. On the other hand, they are associated with the emergence of modern Internet commercial services which contributed to the accretion of the demand amongst members of society for the completion of foreign exchange services.

In the article, based on the conducted surveys, an attempt is made to determine customer preferences in the use of currency market services. The first part presents an analysis of reasons why clients make currency exchange transactions. Next, the place selection determinants

na wybór miejsca dokonywania transakcji wymiany walut oraz jaka jest częstotliwość korzystania z tych usług. W dalszej części przedstawiono, jakie rodzaje walut są najczęściej przedmiotem transakcji osób prywatnych na rynku kantorowym.

of foreign exchange transactions and the frequency of using these services are discussed. In the further part, the types of currencies which are most often exchanged in private transactions are presented.

Słowa kluczowe: waluta, rynek kantorowy, preferencje klientów

Keywords: foreign exchange, exchange market, customer preferences.

1. Wprowadzenie

Wynalezienie pieniądza było epokowym odkryciem, które usprawniło wymianę handlową oraz miało znaczący wpływ na rozwój gospodarczy świata. W szybkim czasie ten wynalazek zdominował transakcje handlowe, zarówno na terytorium greckich państw-miast, imperium rzymskiego, jak i oddległych Chin. Stał się on nie tylko środkiem płatniczym ale również symbolem niezależnej państwowości.

Fakt, że każdy władca chciał poprzez bicie własnej monety zmanifestować swoją suwerenność oraz pozycję majątkową swojego państwa, spowodował, że w obiegu znajdowało się wiele rodzajów monet. Monety te były wykorzystywane do regulowania należności czasem w miejscach, które były oddalone o tysiące kilometrów od państwa, w którym zostały wybite¹. Zaufanie do tych monet wynikało z faktu, że wykonane były z metali szlachetnych, występujących w ograniczonej ilości w przyrodzie, dlatego same w sobie posiadały znaczną wartość. Nierzadkie były przypadki, że władca jakiegoś państwa przetapiał lub przerabiał obce monety, aby mieć surowiec do bicia własnego pieniądza².

Do początku XX wieku monety były wykonywane w poszczególnych państwach z różnych materiałów m.in.: elektronu, złota, srebra czy brązu. Na-

¹ Dla przykładu: części historyków jest zdania, że denary rzymskie w okresie rzymskim, były wykorzystywane jako środek płatniczy na ziemiach polskich (w Wielkopolsce i na Kujawach).

Z kolei W. Garbaczewski twierdzi, że dirhemy arabskie były dominującym kruszcowym środkiem płatniczym na ziemiach polskich od VIII do połowy X w. Szerzej zobacz [Garbaczewski, 2006]

² Przykłady takiego postępowania podaje m.in. w swoich pismach W. Kadłubek. Zobacz szerzej [Rozmaitości..., s.383]

W okresie Księstwa Warszawskiego zamiast przetapiać pruskie monety 1/48 talara, bardziej opłacało się je przebić na monety 5 groszowe. Uwzględniając, że wartość takiej pruskiej monety wynosiła 3,7 grosza skarb państwa dzięki takiemu postępowaniu osiągał zysk wysokości 1,3 grosza na każdej monecie. Szerzej zobacz [Mennictwo...]

leży jednak zaznaczyć, że zawartość szlachetnych metali, w kolejnych emisjach tego samego rodzaju monety, mogła znacznie się różnić. Związane było to ze znanym już od czasów Nerona zjawiskiem psucia monety przez władców, czyli zmniejszania w niej zawartości szlachetnego kruszcu³. Stawiało to ogromne wyzwanie przed kupcami, którzy nie tylko musieli potrafić rozpoznać fałszywe znaki pieniężne, ale również określić rzeczywistą wartość (siłę nabywczą) znaków pieniężnych emitowanych przez poszczególnych władców.

Współcześnie na świecie wykorzystywany jest pieniądz fiducjarny, czyli oparty na wierze obywateli, że jego emitent, czyli państwo, gwarantuje jego siłę nabywczą. Aktualnie na świecie w obiegu znajduje się ok. 164 oficjalnych walut narodowych⁴. Powoduje to, że miliony osób codziennie, zarówno życiu prywatnym, jak i zawodowym, zmuszonych jest do korzystania z usług instytucji dokonujących wymiany walut obcych. Równocześnie należy zaznaczyć, że chociaż większość walut zaliczana jest do grupy walut egzotycznych⁵, to największe obroty na globalnym rynku walutowym są realizowane przez pary walutowe w których znajdują się waluty zaliczane do tzw. grupy majors czyli dolar amerykański – 87,6%, euro – 31,3%, jen japoński – 21,6% oraz funt szterling 12,8% [*Triennial...*,2016, s.7].

2. Działalność kantorowa w Polsce

Legalny rynek wymiany walut w Polsce zaczął funkcjonować wraz z rozpoczęciem przemian społeczno-gospodarczych w 1989 r. Zapoczątkowało go wejście w życie uchwalonej w dniu 23 grudnia 1988 r. ustawy o wolności gospodarczej oraz wprowadzenie od 1 stycznia 1990 r. wewnętrznej wymienialności złotego. W międzyczasie, w dniu 13 marca 1989 r., zostało wydane przez Narodowy Bank Polski zarządzenie zezwalające na handel walutami obcymi. Na podstawie tego zarządzenia, w dniu 16 marca 1989 r., Aleksander Gawronik otworzył w Świecku pierwszy kantor wymiany walut w Polsce. Od tego właśnie momentu datuje się historia rynku kantorowego w Polsce. W 2009 r. na polskim rynku wymiany walut pojawiła się nowa grupa pośredników w po-

³ Neron nakazał obniżyć zawartość srebra w bitych za jego panowania monetach do 93%. Kolejni cesarze rzymscy, idąc jego śladem w II w. n.e., obniżyli zawartość srebra w monetach rzymskich do ok. 76% a na początku III w. n.e. do ok. 47%. Doprowadziło to do kryzysu gospodarczego i spadku zaufania do pieniądza kruszcowego. [Kunisz, 1971, s. 35-37]

⁴ Nie wszystkie państwa posiadają własną walutę. Aktualnie liczba niezależnych państw wynosi 197. Dodatkowo istnieje ok. 60 terytoriów zależnych. Dla przykładu euro jest wykorzystywane w 35 niezależnych państwach i terytoriach zamorskich, dolar amerykański jest używany w USA i w 10 innych krajach. Szerzej zobacz [*List...*]

⁵ Do grupy walut egzotycznych zaliczany jest też nowy złoty polski, którego udział w obrotach na światowym rynku walutowym wynosi 0,7%.

staci instytucji oferujących wymianę walut obcych w Internecie, określanym mianem „kantorów internetowych”⁶.

Aktualnie w Polsce prowadzenie działalności kantorowej regulowane jest ustawą Prawo dewizowe oraz ustawą o swobodzie działalności gospodarczej. Działalność taką może prowadzić zarówno osoba fizyczna, jak i podmioty posiadające osobowość prawną⁷ oraz spółki niemające osobowości prawnej. Ustawodawca określił, że zarówno osoba fizyczna prowadząca działalność kantorową, jak i wszyscy członkowie władz oraz wspólnicy w podmiotach ją prowadzących, nie mogą być prawomocnie skazani za przestępstwa skarbowe albo za przestępstwa popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub osobistych [Prawo dewizowe, art.12]. Dodatkowym ustawowym wymogiem w stosunku do osób wykonujących bezpośrednio czynności, związane z obrotem dewizowym, jest posiadanie przez nie fachowego przygotowania. Potwierdzeniem posiadania takiego przygotowania może być udokumentowane świadectwem ukończenia specjalistycznego kursu lub świadectwem pracy dokumentującym, co najmniej roczny okres pracy w banku na stanowisku bezpośrednio związanym z obsługą transakcji walutowych [Prawo dewizowe, art.13].

Prowadzenie działalności kantorowej wymaga wpisu do rejestru, który jest prowadzony przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego [*Wystąpienie...*, s.5]. Takiego wpisu należy dokonać w terminie 7 dni, licząc od dnia podjęcia działalności kantorowej [Prawo dewizowe, art.17b]. Koszt takiego wpisu wynosi 1087 zł, a koszt jego zmiany, jeżeli dotyczy rozszerzenia zakresu działalności 543,5 zł [*Działalność...bip.nbp*].

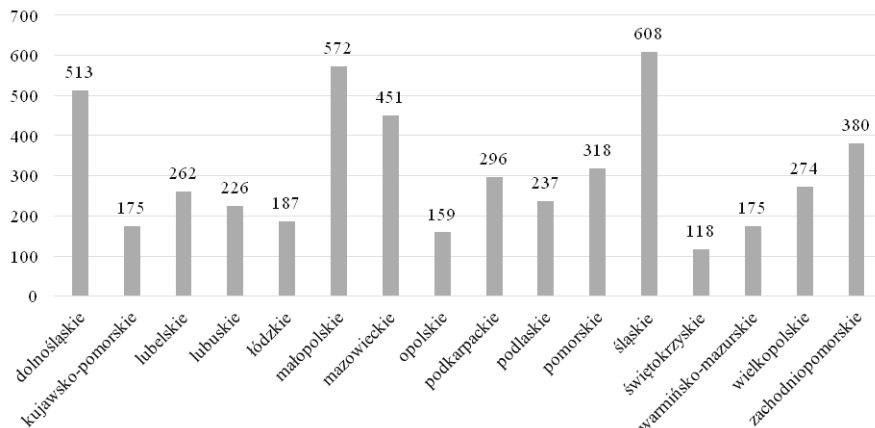
W latach 2013 – 2016 działalność kantorową prowadziło w Polsce odpowiednio - 2780, 2740, 2845 i 2817 przedsiębiorców, którzy posiadali odpowiednio - 4601, 5011, 5022 oraz 4999 kantorów [*Wystąpienie...*, s.3].

W 2017 r. w rejestrze prowadzonym przez Narodowy Bank Polski było zgłoszonych 4951 podmiotów prowadzących działalność kantorową (rys. 1.). Największa ich liczba była zarejestrowana w województwach: śląskim (12,28% kantorów działających w Polsce), małopolskim (11,55%) oraz dolnośląskim (10,36%). Natomiast najmniejsza liczba prowadziła działalność w województwie świętokrzyskim (2,38%). Należy również podkreślić, że najwięcej

⁶ Pierwszy w Polsce „kantor internetowy” otworzył w listopadzie 2009 r. współtwórca serwisu allegro.pl Tomasz Dudziak. Należy zaznaczyć, że był to pierwszy serwis internetowy, oferujący wymianę walut na świecie.

⁷ Ustawodawca wyłączył stosowanie przepisów o działalności kantorowej w stosunku do banków, oddziałów banków zagranicznych oraz instytucji kredytowych i oddziałów instytucji kredytowych.

kantorów prowadziło działalność w województwach, w których przebiegała południowa granica Polski. W województwach tych było ich aż 2148, co stanowiło odpowiednio 43,38% kantorów działających w Polsce.

Rys. 1. Liczba funkcjonujących kantorów w Polsce w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.kantor.nbp.pl/pages/srwSzczegolyDokument.nbp> [20.05.2018].

Natomiast porównując sieć kantorów do liczby mieszkańców w poszczególnych województwach, stwierdzamy, że najwięcej kantorów na 100 tysięcy mieszkańców było w województwach zachodnio-pomorskim (22,1) i lubuskim (22,1), a najmniej w województwach łódzkim (7,4) i wielkopolskim (7,9).

Zgodnie z prowadzoną przez Narodowy Bank Polski ewidencją działalności kantorów stan obrotów w zakresie skupu walut w kantorach, w latach 2013 – 2015, wzrósł z 98,2 mld zł do 107,7 mld zł, czyli o 9,67%, a w zakresie sprzedaży walut wzrósł z 57,5 mld zł do 67,6 mld zł czyli o 17,56% [Informacja..., NIK, 2016].

Należy zaznaczyć, że na wielkość obrotów kantorów stacjonarnych ma wpływ pojawienie się od 2009 nowych podmiotów, świadczących usługę wymiany walut w Internecie, określanych mianem „kantorów internetowych”. Podmioty te nie prowadzą działalności zgodnie z ustawą Prawo dewizowe. Ich działalność prowadzona jest zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej. Niektóre z tych podmiotów, w celu podniesienia swojej wiarygodności w oczach potencjalnych klientów, uzyskały status krajowej instytucji płatniczej⁸, czyli stały się podmiotem prowadzącym działalność na podstawie

⁸ W 2016 r. status krajowej instytucji płatniczej posiadało 6 podmiotów, oferujących wymianę walut w Internecie. Szerzej zobacz [Wymiana..., s.14]

ustawy o usługach płatniczych. W 2016 r. usługi wymiany walut w Internecie oferowało 66 przedsiębiorców, którzy prowadzili 70 serwisów internetowych, umożliwiających realizację tej usługi. Należy zaznaczyć, że 41 przedsiębiorców, oferujących wymianę walut z wykorzystaniem 41 serwisów internetowych, było wpisanych do rejestru NBP [*Wystąpienie...*, s.5].

3. Cel i metodyka badań

W literaturze przedmiotu można odnaleźć informacje o badaniach dotyczących rynku wymiany walut, które swoją główną uwagę skupiają przede wszystkim na rodzaju wymienianej waluty lub wielkości obrotów⁹. Mniejszą uwagę skupiają one na zachowaniu się klientów na tym rynku¹⁰. Dlatego podstawowym celem, prezentowanych w artykule badań, była próba określenia preferencji klientów w korzystaniu z usług wymiany walut. Ustalenie czynników, które mają wpływ na realizację takich transakcji oraz determinantów wpływających na sposób ich realizacji.

W badaniach ankietowych dotyczących zachowania się klientów na rynku usług wymiany walut wzięła udział grupa 508 osób. W składzie analizowanej grupy znajdowało się 269 kobiet (52,95%) oraz 239 mężczyzn (47,05%). Badania te zostały poprzedzone badaniami pilotażowymi, przeprowadzonymi w miesiącu październiku 2017 r.

4. Analiza preferencji klientów w korzystaniu z usług na rynku walutowym

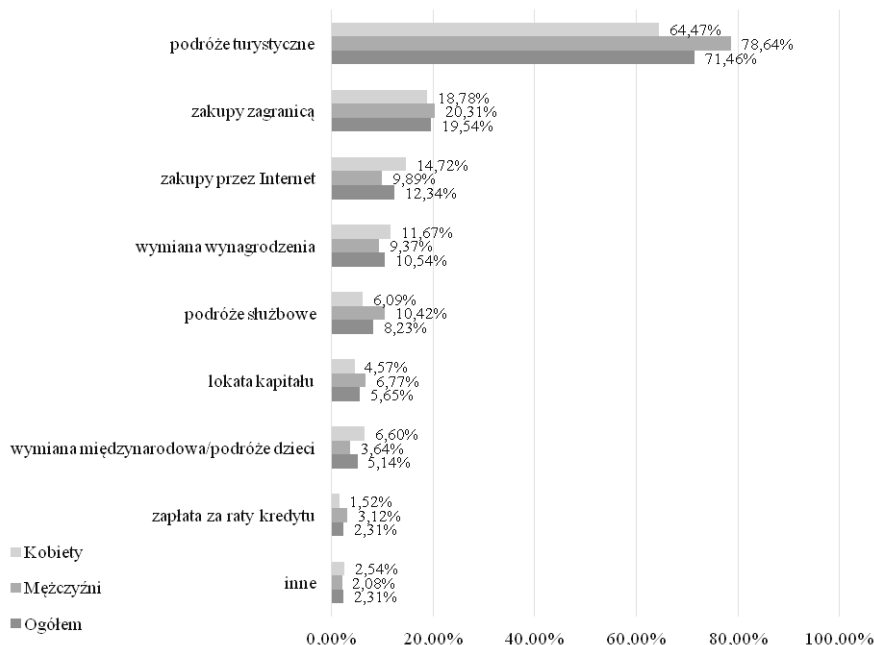
Rynek walutowy jest istotnym segmentem rynku finansowego, z którego usług codziennie korzystają miliony, zarówno indywidualnych, jak i instytucjonalnych klientów na całym świecie. W analizowanej grupie badawczej ponad 76% ankietowanych (73,23% kobiet oraz 80,33% mężczyzn) potwierdziło, że korzysta z usług tego segmentu rynku finansowego dokonując transakcji wymiany walut. Należy zaznaczyć, że najczęściej taką deklarację składali respondenci w wieku od 26 do 45 lat (92,53% - 91,58% kobiety oraz 93,67% mężczyźni), a najrzadziej osoby zaliczane do grupy wiekowej ponad 65 lat (36,49% - 31,58% kobiety oraz 41,67% mężczyźni).

⁹ Zobacz np. [*Polacy...*, 2017]

¹⁰ Natomiast wyniki uzyskane w badaniu określonym mianem I Ogólnopolskiego Badania Rynku Walut 2017 są trudne do porównania ze względu na dobór grupy badawczej. W analizowanej grupie badawczej znajdowali się głównie mężczyźni (75%) w wieku 37-47 lat (48%), zamieszkujący w mieście powyżej 500 tys. mieszkańców (31%). Szerzej zobacz [*I Ogólnopolskie...*, 2017]

4.1. Powody korzystania przez klientów z usługi wymiany walut

Analiza powodów, z jakich uczestniczące w badaniach osoby dokonują transakcji wymiany walut, pozwala stwierdzić, że główną przyczyną korzystania z tych usług przez respondentów są ich zagraniczne podróże turystyczne (rys. 2.). Powód ten zadeklarowało ponad 71% ankietowanych (64,47% kobiet oraz 78,64% mężczyzn). Najczęściej był on wymieniany przez osoby z grupy wiekowej 18 – 25 lat (83,13%) oraz z grupy wiekowej 36 – 45 lat (77,38%), a najrzadziej przez przedstawicieli grupy wiekowej ponad 65 lat (55,55%).

Rys. 2. Powody wymiany waluty deklarowane przez respondentów.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Kolejnym, wymienianym przez respondentów, powodem była potrzeba wymiany krajowej waluty na waluty obce wynikająca z chęci dokonania zakupów zagranicą. Chęć dokonania zakupów w trakcie pobytu zagranicą zadeklarowało 19,54% ankietowanych, a chęć robienia zakupów przez Internet na zagranicznych portalach 12,34% respondentów¹¹. Należy zaznaczyć, że większe zainteresowanie zakupami, w trakcie pobytu zagranicą¹², przejawiali

¹¹ Równocześnie chęć dokonywania zakupów zagranicą oraz przez Internet na zagranicznych portalach zadeklarowało 3,08% badanych (3,55% kobiet oraz 2,6% mężczyzn).

¹² Największe zainteresowanie zakupami w trakcie pobytu zagranicą było wśród ankietowanych, z grupy wiekowej 36 – 45 lat (22,08% - 21,43% kobiet oraz 22,86% mężczyzn) oraz z grupy wiekowej 46 – 55 lat (21,58% - 21,43% kobiet oraz 21,62% mężczyzn).

mężczyźni (20,31%) niż kobiety (18,78%), a przez Internet¹³ kobiety (14,72%) niż mężczyźni (9,89%).

Co dziesiąty ankietowany zadeklarował, że korzystanie z usługi wymiany walut wynika z potrzeby przewalutowania otrzymywanego wynagrodzenia. Ankietowani wskazywali też na potrzeby związane z odbywaniem podróży służbowych (8,23%)¹⁴ oraz wymiany międzynarodowej/wyjazdów zagranicznych dzieci (5,14%).

Wśród uczestników badań znajdowała się również niewielka grupa osób, która korzystała z usług wymiany walut, w celu pomnażania posiadanych kapitałów¹⁵ (5,65%) lub spłaty rat kredytowych¹⁶ (2,31%).

4.2. Miejsce i częstotliwość korzystania z usług na rynku wymiany walut przez respondentów

Najczęstszym miejscem dokonywania transakcji wymiany walut przez uczestników badań jest kantor stacjonarny (rys. 3.). Z usług tego rodzaju podmiotów korzysta 85,79% kobiet oraz 85,42% mężczyzn. Transakcje wymiany walut w tych instytucjach najczęściej realizowali ankietowani, należący do grupy wiekowej 56 – 65 lat (98%), a najrzadziej respondenci zaliczani do grupy wiekowej 36 – 45 lat (75,32%).

Dodatkowo ok. 8,2% respondentów wskazało, że transakcji dokonuje w innych miejscach, które również oferują swoim klientom możliwość wymiany walut w sposób tradycyjny (tj. w bankach¹⁷ (6,17%) oraz na Poczcie^{18,19} (2,05%)). Z usług tych instytucji częściej korzystali mężczyźni (10,41%) niż kobiety (6,08%).

Należy jednak zaznaczyć, że rewolucja informatyczna, jaka dokonała się na przełomie XX i XXI wieku nie ominęła również rynku transakcji waluto-

¹³ Największe zainteresowanie zakupami przez Internet było wśród ankietowanych, z grupy wiekowej 18 – 25 lat (20,48% - 20,93% kobiet oraz 20% mężczyzn). Należy również podkreślić, że żaden przedstawiciel grupy wiekowej ponad 65 lat nie zadeklarował chęci robienia zakupów przez Internet na zagranicznych portalach. A w grupie wiekowej 56 – 65 lat tą formą zakupów było zainteresowanych tylko 2% respondentów.

¹⁴ Równocześnie jako powód wymiany walut podróże turystyczne i podróże służbowe wskazało 3,6% ankietowanych (1,52% kobiet oraz 5,73% mężczyzn).

¹⁵ Wymiany walut w celu pomnażania posiadanych kapitałów najczęściej dokonywały osoby z grupy wiekowej 46 – 55 lat (8,82%).

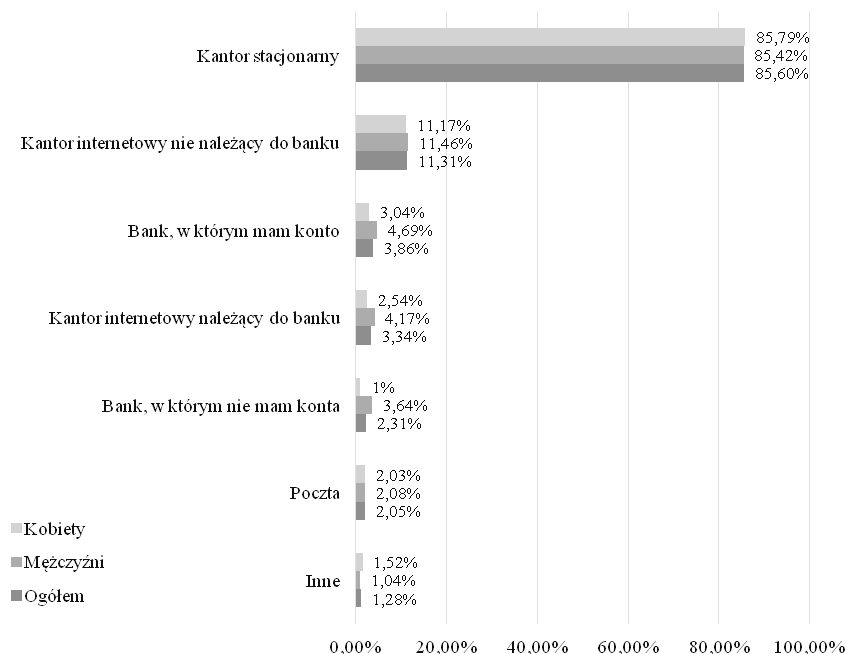
¹⁶ Wymianę waluty na spłatę rat kredytowych najczęściej dokonywały osoby z grupy wiekowej 36 – 45 lat (7,79%).

¹⁷ Z usług banków najczęściej korzystali ankietowani, zaliczani do grupy wiekowej 36 – 45 lat (10,39%).

¹⁸ Z usług Urzędów Poczтовых najczęściej korzystali ankietowani, zaliczani do grupy wiekowej ponad 65 lata (11,11%).

¹⁹ Poczta Polska w 2017 r. uruchomiła kantor online.

wych. Wśród uczestników badań znajdowała się ok. 15% grupa osób, które stwierdziły, że do realizacji transakcji wymiany walut wykorzystują nowoczesne kanały dystrybucji tej usługi, czyli Internet. Ankietowani przy pomocy Internetu realizowali transakcje wymiany walut w kantorach internetowych (11,31%) lub w bankach, które posiadały kantory Internetowe (3,34%). Należy podkreślić, że z usług obu tych rodzajów instytucji częściej korzystali mężczyźni niż kobiety²⁰. Natomiast realizacja usługi wymiany walut przez Internet największym zainteresowaniem cieszyła się wśród respondentów z grupy wiekowej 36 – 45 lat (22,08% – 21,43% kobiet oraz 22,86% mężczyzn).

Rys. 3. Miejsce wymiany walut przez respondentów.

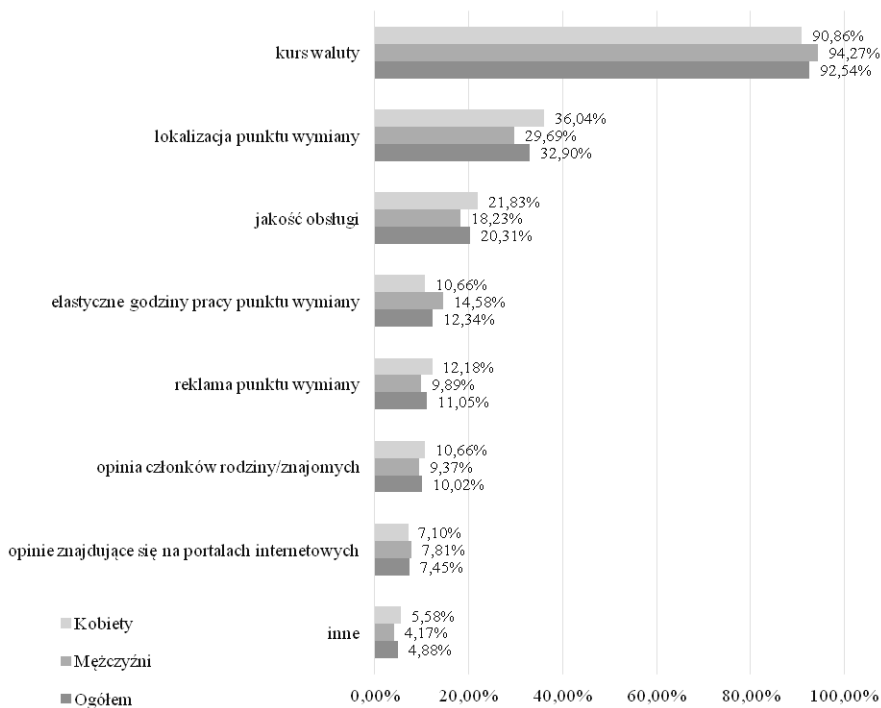
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Czynnikiem, który ma decydujący wpływ na dokonany wybór miejsca wymiany waluty przez uczestniczące w badaniach osoby, jest oferowany przez dany podmiot kurs wymiany waluty (rys. 4). Na tę determinantę wskazało ponad 92% ankietowanych (90,86% kobiet oraz 94,27% mężczyzn). Największą uwagę do tego czynnika przykładali mężczyźni zaliczani do grupy

²⁰ Z usług kantorów internetowych korzystało 11,46% mężczyzn i 11,17% kobiet, a z usług bankowych kantorów internetowych 4,17% mężczyzn i 2,54% kobiet.

wiekowej 56 – 65 lat (96,15%), a najmniejszą kobiety z grupy wiekowej 18 – 25 lat (83,72%).

Co trzeci ankietowany twierdził, że na jego decyzję ma wpływ lokalizacja punktu, świadczącego usługę wymiany walut. Należy zaznaczyć, że ten czynnik miał większe znaczenie dla kobiet (36,04%) niż dla mężczyzn (29,69%). Największą wagę do tego czynnika przykładały osoby starsze, z grupy wiekowej ponad 65 lat (81,48%) oraz z grupy wiekowej 56 – 65 lat (66%), a najmniejszą ankietowani z grupy wiekowej 36 – 45 lat (18,18%).

Rys. 4. Determinanty wyboru miejsca wymiany waluty przez respondentów.

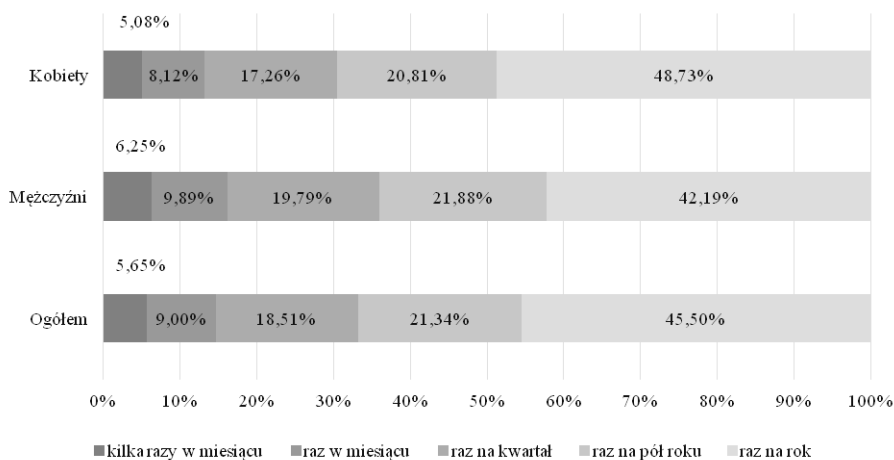
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

Dla co piątego respondenta istotny był poziom świadczonych usług. A dla ponad 12% badanych (10,66% kobiet oraz 14,58% mężczyzn) elastyczne godziny pracy punktu wymiany walut. Elastyczne godziny pracy były najbardziej istotne dla respondentów, należących do grupy wiekowej 36 – 45 lat oraz do grupy wiekowej 26 – 35 lat.

Na decyzje ankietowanych wpływ miała również reklama, jaką prowadziły podmioty realizujące usługę wymiany walut oraz rekomendacja innych

osób. Prowadzone działania reklamowe przez te punkty miały wpływ na dokonany wybór, miejsca realizacji transakcji wymiany walut, przez co dziewiętego ankietowanego (12,18% kobiet oraz 9,89% mężczyzn).

Natomiast opinia członków rodziny lub znajomych była istotna dla 10,02% badanych, a opinie znajdujące się na portalach internetowych dla 7,45% respondentów. Należy zaznaczyć, że kobiety były bardziej podatne na opinie wyrażane przez członków rodziny lub znajomych, a mężczyźni na opinie znajdujące się na portalach internetowych.

Rys. 5. Częstotliwość korzystania z usługi wymiany walut przez ankietowanych.

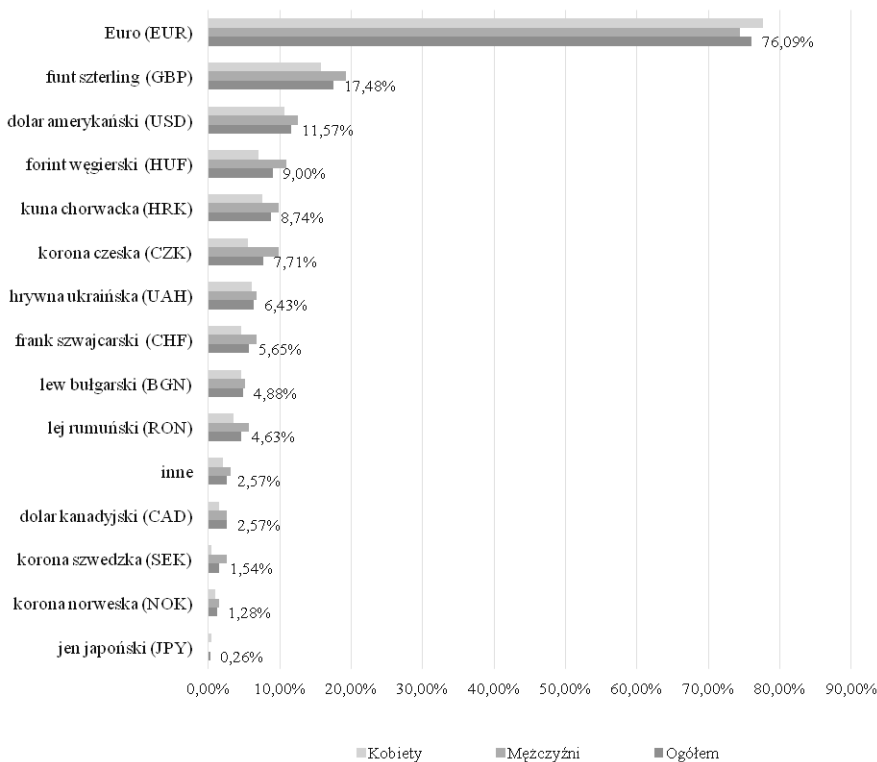
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

Analizując częstotliwość dokonywania transakcji wymiany waluty przez respondentów (rys. 5.) należy stwierdzić, że większość badanych korzysta z tej usługi sporadycznie - raz na rok (45,5% – 48,73% kobiet oraz 42,19% mężczyzn) lub raz na pół roku (21,34% – 20,81% kobiet oraz 21,88% mężczyzn). Co piąty uczestnik badań stwierdził, że realizuje taką usługę raz na kwartał. A tylko co siódmy ankietowany (13,2% kobiet oraz 16,14% mężczyzn) zadeklarował, że dokonuje wymiany waluty przynajmniej raz w miesiącu.

Grupę najaktywniejszych uczestników rynku wymiany walut, czyli osób które zadeklarowały, że dokonują transakcji kilka razy w miesiącu, stanowiło zaledwie 5,65% respondentów (5,08% kobiet oraz 6,25% mężczyzn). Należy podkreślić, że ponad jedna trzecia spośród nich zadeklarowała wcześniej, że realizuje transakcje na rynku walutowym w celu pomnożenia posiadanych środków.

4.3. Rodzaj wymienianej waluty przez respondentów

Rodzaj wymienianej, przez ankietowanych, waluty jest bezpośrednio związany z celem, na jaki ma być ona wykorzystana. Zdecydowana większość uczestniczących w badaniach osób (76,09% – 77,66% kobiet oraz 74,48% mężczyzn) zadeklarowało, że dokonuje wymiany waluty krajowej na euro. Związane jest to z członkostwem Polski w Unii Europejskiej, które przekłada się na fakt, że polscy obywatele mogą swobodnie podróżować, mieszkać oraz podejmować pracę w państwach strefy euro.

Rys. 6. Rodzaj wymienianej waluty przez respondentów²¹.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych

Na kolejnych miejscach respondenci wskazywali waluty, które z jednej strony zaliczane są do głównych walut świata. Z drugiej zaś strony są walutami państw do których udaje się tysiące Polaków, w celu podjęcia pracy zarobkowej. Ponad 17% badanych (15,74% kobiet oraz 19,27% mężczyzn) stwierdziło, że dokonuje wymiany waluty na funty brytyjskie (GBP), a ponad 11%

²¹ Wartości procentowe na rysunku dotyczą pozycji „ogółem”.

respondentów (10,66% kobiet oraz 12,5% mężczyzn) na dolary amerykańskie (USD).

W następnej kolejności zostały wymienione waluty, które uczestniczące w badaniach osoby wymieniają przede wszystkim w związku ze swoimi zagranicznymi podróżami. Zaliczamy do nich: forinty węgierskie (9%), kuny chorwackie (8,71%), korony czeskie (7,71%) czy hrywny ukraińskie (6,43%). Natomiast walutą najczęściej wymienianą przez respondentów, w celu zapłaty rat kredytowych, jest frank szwajcarski.

Podsumowanie

Możliwość odbywania podróży do najdalszych miejsc na świecie, podejmowania pracy w różnych państwach, zaciągania kredytów w obcych walutach czy realizacji zakupów za obce środki płatnicze wywołuje wśród klientów zapotrzebowanie na dokonywanie transakcji wymiany walut. Przeprowadzone badania pokazują, że zdecydowana większość społeczeństwa korzysta z tego rodzaju transakcji. Jednak częstotliwość ich realizacji jest sporadyczna²², dostosowana do potrzeb konsumentów, przede wszystkim związanych z realizacją podróży zagranicznych, zakupów czy przewalutowania otrzymywanego wynagrodzenia.

Większość uczestników badań wybiera, na miejsce realizacji transakcji wymiany waluty, stacjonarne kantory wymiany walut. Podstawowymi czynnikami mającymi wpływ na taki wybór są oferowane przez nie kursy walutowe, lokalizacja oraz poczucie bezpieczeństwa. Należy jednak zaznaczyć, że kantorom stacjonarnym wyrasta konkurencja w postaci kantorów internetowych, z których usług, w analizowanej grupie, korzystało kilkanaście procent respondentów. Ankietowani podkreślali, że na wybór przez nich kantoru internetowego, oprócz oferowanego kursu wymiany, miały również wpływ elastyczne godziny pracy, szybkość transakcji oraz brak konieczności udania się do jego siedziby. Udział w rynku transakcji wymiany walut kantorów internetowych powinien w kolejnych latach wzrastać kosztem udziału kantorów stacjonarnych, wynika to przede wszystkim z faktu, że z tego rodzaju usług coraz częściej będą korzystali przedstawiciele pokolenia ery internetowej. Potwierdzeniem tego jest fakt, że w analizowanej grupie badawczej zainteresowanie taką realizacją usługi wymiany walut wyrażali przede wszystkim respondenci poniżej 45 roku życia.

²² Potwierdzeniem na to może być fakt, że w analizowanej grupie badawczej ponad 45% respondentów zadeklarowało, że wymiany waluty dokonuje tylko raz w roku, a ok. 21% dwa razy w roku.

Literatura

Działalność kantorowa. Dostęp online: <https://bip.nbp.pl/zalatwianie-spraw/dzialalnosc-kantorowa> (dostęp: 20.05.2018)

Działalność kantorowa. Dostęp online: <http://www.kantor.nbp.pl/pages/srw-SzczegolyDokument.nbp> (dostęp: 20.05.2018)

Garbaczewski Witold. 2006. *Dirhemy arabskie*. <https://www.nbportal.pl/wiedza/numizmatyka/-monet/sredniowiecze/swiat-dirhemy-arabskie> (dostęp: 20.05.2018)

I Ogólnopolskie badanie rynku walut 2017 – Raport. 2017. Dostęp online: <https://ergokantor.pl/i-ogolnopolskie-badanie-ryнку-walut-2017---raport.html> (dostęp: 20.05.2018)

Informacja o wynikach kontroli Nr ewid.199/2016/P/16/007/KBF Ochrona Praw Nieprofesjonalnych uczestników rynku walutowego (Forex, Kantorów internetowych i rynku walut wirtualnych). Departament Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli. Dostęp online: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,12996,vp,15405.pdf> (dostęp: 20.05.2018)

Kunisz Andrzej. 1971. *Obieg monetarny w Cesarstwie Rzymskim w latach 214/215-238 n.e.: od reform Karakalli do przywrócenia emisji antoniniana*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

List of currencies of the world. Dostęp online: <https://www.countries-ofthe-world.com/world-currencies.html> (dostęp: 20.05.2018)

Mennictwo Księstwa Warszawskiego. Dostęp online: <https://sites.google.com/site/felietonnumizmatyczne/2002-25-felietonw/2002-22> (dostęp: 20.05.2018)

Polacy wymieniają waluty w Internecie. Raport – Trendy w wymianie walut pierwsze półrocze 2017 r. Dostęp online: <https://fintek.pl/wp-content/uploads/2017/08/POLACY-WYMIENIAJ%C4%84-WALUTY-W-INTERNECIE.pdf> (dostęp: 20.05.2018)

Rozmaitości Pismo dodatkowe do Gazety Lwowskiej Rok 1830. 1830. Dostęp online: <https://books.google.pl/books?id=DeBaAAAACAAJ> (dostęp: 20.05.2018)
Ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe. Dz. U. 2002 Nr 141 poz. 1178

Triennial Central Bank Survey Foreign exchange turnover in April 2016. Bank for International Settlements, September 2016. Dostęp online: <https://www.bis.org/publ/rpfx16fx.pdf> (dostęp: 20.05.2018)

Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o wolności gospodarczej. Dz.U. z 1988 r. Nr 41, poz. 324

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Dz.U. 2004 Nr 173 poz. 1807

Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych. Dz.U. 2011 Nr 199 poz. 1175

Wymiana walut i płatności online, czyli co oferuje i co ma jeszcze do zaoferowania Polski sektor Fin-Tech. Dostęp online: <http://irradar.com/images/BRIEFING.pdf> (dostęp: 20.05.2018)

Wystąpienie pokontrolne Prezes NIK Krzysztof Kwiatkowski – P/16/007 – Ochrona praw nieprofesjonalnych uczestników rynku walutowego.